

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ІВАНА ФРАНКА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ
І ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ
В УКРАЇНІ

Матеріали XII регіональної
науково-практичної конференції

(9-10 лютого 2006 р.)

Львів 2006

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на XII регіональну науково-практичну конференцію "Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні", яка буде проводитись на базі юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка 9-10 лютого 2006 року.

Матеріали доповідей та повідомлень представлені викладачами й аспірантами вищих навчальних закладів України, Республіки Біларусь, Російської Федерації та Республіки Польщі, що засвідчує прагнення до співпраці юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка з іншими юридичними навчальними закладами.

Редакційна колегія:

- доц. А.М. Бойко,
- доц. В.М. Бурдін (відп. секретар),
- проф. П.М. Рабінович (голова),
- проф. В.М. Коссак,
- проф. В.Т. Нор,
- проф. П.Д. Пилипенко,
- доц. Л.В. Бориславський,
- проф. Б.Й. Тищик

Наукове редагування:

- доц. В.М. Бурдін

Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: Матеріали XII регіональної науково-практичної конференції. 9-10 лютого 2006 р. – Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2006. – 512 с.

**ЗМІНИ У КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОМУ СТАТУСІ ГЛАВИ ДЕРЖАВИ
В УКРАЇНІ ВІДПОВІДНО ДО ПОЛІТИЧНОЇ РЕФОРМИ:
ДЕРЖАВОТВОРЧИЙ КОНТЕКСТ****Сухонос В.***Українська академія банківської справи Національного Банку України*

Політична реформа, що розпочалася за ініціативою Президента України призвела до гострої дискусії в Верховній Раді стосовно функцій і повноважень глави нашої держави. Так, одні депутати наголошували на необхідності їх розширення, інші ж – обмеження. Вказана дискусія дещо призупинилася після прийняття 8 грудня 2004 року Закону України № 2222 „Про внесення змін до Конституції України”. Однак вже зараз деякі державні діячі стали наголошувати на необхідності призупинити дію цього Закону. На нашу думку, це пов'язано як з певними політичними міркуваннями, так і з деякими недоліками самого закону, на яких вже акцентували свою увагу українські правознавці.

Взагалі проблемам формування і функціонування інституту глави держави присвячені публікації як вітчизняних, так і зарубіжних конституціоналістів. Однак кількість наукових праць, що, тією чи іншою мірою, стосуються цього інституту, ще досить обмежена. Так, зокрема, досліджувались окремі елементи інституту президента, а також роль глави держави у подоланні суспільно-політичної та економічної кризи.

Проте слід зазначити, що деякі концептуальні засади, напрями і тенденції розвитку окремих інститутів механізму держави вже стали об'єктом дослідження як вітчизняних, так і зарубіжних учених, про що свідчить низка монографічних досліджень, конференцій, наукових семінарів та “круглих столів” останніх років. Різні аспекти інституту глави держави досліджували українські та російські правознавці – Ю. Коломієць, В. Погорілко, Н. Сахаров, В. Чиркін, В. Шаповал та ін.

Не применшуючи ролі і значущості доробку попередніх науковців, необхідно визнати, що в Україні ще немає фундаментальних досліджень інституту глави держави, на основі яких можливо було б опрацювати новітню методологію, теорію і практику формування і функціонування інституту глав сучасних держав. Це ж стосується й інституту Президента України, який загалом майже не аналізувався ані в історичному, ані в прогностичному плані.

Саме тому мета цієї статті буде полягати у формуванні засад новітньої методологічної теорії і практики розвитку сучасного механізму держави шляхом осмислення феномена інституту глави нашої держави, зокрема теоретико-методологічному аналізі сучасних та майбутніх конституційно-правових аспектів статусу Президента України.

Для досягнення зазначеної мети слід вирішити наступні завдання:

1. Проаналізувати сучасний конституційний статус глави нашої держави.
2. Спрогнозувати можливі наслідки зміни вказаного статусу у зв'язку з набуттям чинності Закону України від 8 грудня 2004 року „Про внесення змін до Конституції України”.

28 червня 1996 року Верховна Рада України прийняла чинну Конституцію України, стаття 102 якої закріплює Президента України виключно як главу держави.

Стаття 106 Конституції України також закріплює компетенцію Президента України, не розділяючи при цьому його функцій та повноваження.

8 грудня 2004 року Верховна Рада України ухвалила Закон № 2222 „Про внесення змін до Конституції України”. Згідно Закону, Президент залишався главою держави, але його повноваження істотно корегувалися.

Так, значно розширювався перелік підстав для розпуску Верховної Ради Президентом України: по-перше, якщо протягом одного місяця у Верховній Раді не сформовано коаліцію депутатських фракцій; по-друге, протягом шістдесяти днів після відставки уряду не сформовано його новий персональний склад; по-третє, якщо протягом тридцяти днів пленарні засідання не можуть розпочатися. Конституцією ж України 1996 року передбачається лише одна можливість розпуску Президентом Верховної Ради: якщо протягом тридцяти днів однієї чергової сесії пленарні засідання не можуть розпочатися. Однак, згідно ч. III статті 90 (п. 1 Закону України „Про внесення змін до

Конституції України”) Президент отримає це право лише після консультації з Головою Верховної Ради України, його заступниками та головами депутатських фракцій у Верховній Раді України.

Перехід до парламентсько-президентської республіки змінює й порядок призначення Прем'єр-міністра. Так, за Конституцією 1996 року передбачалося, що Президент України призначає за згодою Верховної Ради України Прем'єр-міністра України. Тепер же, згідно Закону про внесення змін до Конституції України, Президент України вносить за пропозицією коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді України, сформованої відповідно до статті 83 Конституції України, подання про призначення Верховною Радою України Прем'єр-міністра України. На нашу думку, дана редакція, по суті, взагалі усуває Президента від прийняття рішення щодо голови Уряду, адже не сам він, а лише коаліція депутатських фракцій фактично надає кандидатуру Прем'єр-міністра. Президент лише повинен подати її Верховній Раді, де усім фактично керує вказана коаліція депутатських фракцій. Таким чином, Президент, поділяючи цим призначенням політичну відповідальність за діяльність уряду, фактично є позбавленим можливості подати на затвердження потрібну йому людину. Якщо ж Президент захоче, щоб Прем'єр-міністром стала особа, якій він довіряє, то він повинен якось впливати на вибори, втручатися у виборчий процес, чого допускати не можна.

На нашу думку, п. 9 статті 106 Конституції України слід змінити. І тут можливим є два варіанти. Перший: Президент України вносить подання про призначення Верховною Радою України Прем'єр-міністра України. У цьому випадку і Президент, і Верховна Рада несуть спільно відповідальність про діяльність уряду. Один – за те, що власноруч запропонував вказану кандидатуру на посаду Прем'єр-міністра, а парламент – за те, що призначив дану кандидатуру. Другий варіант: Верховна Рада призначає Прем'єр-міністра за пропозицією коаліції депутатських фракцій. У цьому випадку відповідальність за діяльність уряду буде нести виключно парламент, адже це лише він призначає голову Уряду. В редакції ж, яку було проголошено вище (тобто офіційна редакція Закону) Президент перетворюється на дещо декоративну фігуру, яка, не маючи можливості реально вплинути на призначення Прем'єр-міністра, фактично разом із парламентом змушений нести політичну відповідальність за діяльність уряду.

Зменшились і інші кадрові повноваження Президента. Так, п. 10 статті 106 Конституції передбачається можливість призначення ним членів Уряду, керівників інших центральних органів виконавчої влади, а також голів місцевих державних адміністрацій та припинення їхніх повноважень на цих посадах. За новим же Законом передбачена лише можливість внести подання до Верховної Ради України про призначення Міністра оборони та Міністра закордонних справ України. Тобто фактично Президент навіть не може призначити особу виконуючим обов'язки Міністра оборони чи Міністра закордонних справ, адже таке призначення, згідно п. 12 статті 85 Закону може здійснювати лише Верховна Рада. Аналогічною виявилася і ситуація з Головою Служби Безпеки України.

П. 11 статті 106 Конституції закріпив право Президента самостійно звільняти Генерального прокурора України. Новий Закон позбавив главу держави цієї можливості, при цьому розширивши парламентські повноваження щодо вказаного звільнення.

Законом про внесення змін до Конституції України були обмежені права Президента й щодо актів Кабінету міністрів України. І якщо за Конституцією України 1996 року главі держави було надано право відміняти акти Кабінету міністрів, то за новим Законом він лише отримав право призупиняти дію такого акту.

Обмеженням виявилось і право президентського вето. Згідно нового Закону воно не може стосуватися змін до Конституції.

Але не слід вважати, що права Президента були абсолютно обмежені порівняно з Конституцією 1996 року. Так, згідно Закону про внесення змін до Конституції України Президенту була надана можливість самостійно звільняти тих членів Ради Національного Банку України, Національної Ради України з питань телебачення та радіомовлення та Конституційного Суду України, яких він запропонував на призначення. Крім того, Президенту надається право, у випадку агресії проти України, використовувати будь-які інші, утворені відповідно до законів України, військові формування (наприклад, партизанів), а не лише Збройні Сили України.

Таким чином, аналіз Закону „Про внесення змін до Конституції України” дозволяє нам стверджувати, що в умовах парламентсько-президентської республіки глава держави буде істотно обмежений у повноваженнях: Президент стає дедалі „слабкішим”.

Нинішня ситуація дозволяє зробити деякий прогноз розвитку інституту глави держави в Україні. На нашу думку, існує чотири варіанти розвитку подій. Перший: Зміни до Конституції будуть

призупинені або взагалі відмінені. Тоді республіка залишиться, відповідно до Конституції, президентсько-парламентською. Другий: буде змінено п. 9 статті 106, як пропонує автор статті, тобто Президент отримає право на власний розсуд подавати кандидатуру Прем'єр-міністра (без пропозицій коаліції депутатських фракцій). Таким чином, буде існувати парламентсько-президентська республіка (з колосальними прерогативами парламенту та уряду), але Президент також буде мати істотний вплив на справи у державі. Третій варіант: буде змінено п. 9 статті 106, як також пропонує автор статті, тобто Прем'єр-міністра буде призначати виключно парламент, без будь-якого впливу Президента України. У такому разі останній дедалі більше буде перетворюватись на декоративний інститут, від якого в державі нічого не залежить і який ні за що в державі не несе відповідальності (окрім випадку війни чи якихось надзвичайних ситуацій). З третім варіантом пов'язано четвертий: п. 9 статті 106 Закону про внесення змін до Конституції України залишається в нинішній редакції. У цьому випадку Президент нестиме відповідальність за справи у суспільстві, але реально нічого вдіяти не зможе, адже не він запропонує кандидатуру Прем'єр-міністра, а коаліція депутатських фракцій. Голова ж Уряду, очолюючи останній, буде керувати поточними справами у суспільстві, але Президент, по суті, не буде мати до нього ніякого відношення. У випадку реалізації третього чи четвертого варіанту наступним кроком може стати відміна загальних виборів Президента, адже він фактично стає декоративним інститутом із здебільшого парадними функціями. Таким чином Україна в майбутньому може перетворитися з парламентсько-президентської на просто парламентську республіку, що потребує окремого дослідження.

Зміст

СЕКЦІЯ ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИХ НАУК

<i>Алексєєнко І.</i> НАЦІОНАЛЬНА ДЕРЖАВА В КОНТЕКСТІ ПОЛІТИЧНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	3
<i>Бочаров Д.</i> ДО ПИТАННЯ ПРО ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ ПРАВАЗАСТОСОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	5
<i>Вершок І.</i> О ГОСУДАРСТВЕННОМ ПРАВОСОЗНАНИИ	8
<i>Гладун З.</i> ДО ПИТАННЯ ПРО ПРАВОВУ ПРИРОДУ МЕДИЧНИХ ПРАВИЛ І НОРМ	10
<i>Горова О.</i> ОМБУДСМЕН В МЕХАНІЗМІ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ	13
<i>Грабовська Г.</i> ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄВРЕЙСЬКОЇ ВЧИТЕЛЬСЬКОЇ СЕМІНАРІЇ	15
<i>Грицук О.</i> ОНТОЛОГІЧНА ПІДСТАВА ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ У ПРАВОВИХ АКТАХ РАДИ ЄВРОПИ	17
<i>Гудима Д.</i> ДО ПИТАННЯ ПРО РОЛЬ ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ПРАВОДЕРЖАВОЗНАВСТВІ	20
<i>Добрянський С.</i> ПРАВА ЛЮДИНИ ЯК ПЕВНИМ ЧИНОМ ВНОРМОВАНА СВОБОДА (ДО ХАРАКТЕРИСТИКИ ПОНЯТТЯ ПРАВ ЛЮДИНИ)	23
<i>Калинин С.</i> ТОРГОВЛЯ ЖЕНЩИНАМИ: МИРОВОЗЗРЕНЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ	25
<i>Гуцуляк В.</i> ДЕЯКІ МІРКУВАННЯ ЩОДО КОНКРЕТНО-ІСТОРИЧНОГО ПОХОДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ПРАВ ЛЮДИНИ	28
<i>Кузьмінський О.</i> ПРОБЛЕМИ МЕТОДОЛОГІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ	30
<i>Левіцька Н.</i> ІНСТИТУТ ЗАКОНОДАВСТВА : ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	32
<i>Луць Л.</i> ОБ'ЄКТИ ТА ПРЕДМЕТ ЗАГАЛЬНОЇ ТЕОРІЇ ПРАВА	34
<i>Меленко О.</i> Б.О. КІСТЯКІВСЬКИЙ ЯК МЕТОДОЛОГ І ТЕОРЕТИК ПРАВА (ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ)	36
<i>Міляускайте К.</i> СТРОИТЕЛЬСТВО ГОСУДАРСТВА, ПРАВА ЧЕЛОВЕКА И КОНСТИТУЦИЯ. ПРАВА ЧЕЛОВЕКА В КОНСТИТУЦИИ ЛИТОВСКОЙ РЕСПУБЛИКИ	38

<i>Мудролюбова Н.</i> ІДЕЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ В СУЧАСНІЙ ЗАХІДНІЙ ТЕОРІЇ І ПРАКТИЦІ	40
<i>Невельська-Гордєєва О.</i> ВІДЧУЖЕННЯ В НОРМАТИВНОМУ ПОЛІ	43
<i>Онишко Є.</i> СТРУКТУРА СИСТЕМИ ЗАКОНОДАВСТВА: ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА	46
<i>Рабінович П.</i> СУЧАСНЕ ЄВРОПЕЙСЬКЕ ПРАВОРОЗУМІННЯ (З ПОГЛЯДУ СТРАСБУРЗЬКОГО СУДУ)	48
<i>Рабінович С.</i> СУБСИДАРНА ВЗАЄМОДІЯ ПРИВАТНОГО Й ПУБЛІЧНОГО У СУСПІЛЬНОМУ ЖИТТІ.....	51
<i>Серьогін В.</i> ЗАХИСТ ПРАВА НА НЕДОТОРКАННІСТЬ ПРИВАТНОГО ЖИТТЯ В ЕПОХУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ: ДОСВІД РАДИ ЄВРОПИ	53
<i>Серьогіна С.</i> РОЗВИТОК ФОРМ ПРАВЛІННЯ: ДІАЛЕКТИКО-ФОРМАЦІЙНИЙ ПІДХІД	55
<i>Тодика О.</i> ПРОБЛЕМИ НАРОДОВЛАДДЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	58
<i>Філік Н.</i> ПРАВОВА ГРОМАДЯНСЬКА КУЛЬТУРА ЯК ФАКТОР СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ	59
<i>Яремко О.</i> ПОГЛЯДИ В. ГУМБОЛЬТА НА ПРИНЦИПИ ІНСТИТУТУ ПОКАРАННЯ	62
<i>Aldona Domańska</i> ZASADA POMOCNICZOŚCI (SUBSYDIARNOŚCI) JAKO ZASADA USTROJOWA.	64
<i>Dorota Ferenc-Kopeć</i> STOSOWANIE TORTUR WE WSPÓLczesnym ŚWIECIE – ROZWAŻANIA TEORETYCZNE ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM SYTUACJI W CHIŃSKIEJ REPUBLICIE LUDOWEJ.	66
<i>Bronisław Majgier</i> PUBLICZNE I NIEPUBLICZNE, CZYLI SŁÓW KILKA O PODMIOTOWYM PRAWIE CZŁOWIEKA DO TWORZENIA UCZELNI NIEPUBLICZNEJ W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.	69

СЕКЦІЯ ІСТОРИКО-ПРАВОВИХ НАУК

<i>Бойко І.</i> ІСТОРИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРИЄДНАННЯ ГАЛИЧНИНИ ДО СКЛАДУ СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ ПОЛЬЩІ У XIV СТ.	73
<i>Єфремова Н.</i> РОЗВИТОК КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОЇ ДУМКИ В УКРАЇНІ НА ПРИКЛАДІ „НАЧЕРКА ПРОЕКТУ ДЕРЖАВНОГО ЗАКОНОЛАДУ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТРУДОВОЇ РЕСПУБЛІКИ” КОПЦЮХА О.	76

<i>Качур В.</i> ПРО СПІЛЬНУ КОМПЕТЕНЦІЮ АВСТРО-УГОРСЬКОЇ МОНАРХІЇ	79
<i>Кобилецький М.</i> ПОШИРЕННЯ МАГДЕБУРЬСЬКОГО ПРАВА В УКРАЇНІ У XIV СТ.	81
<i>Кольбенко А.</i> СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ПІДХОДИ В ДОСЛІДЖЕННІ ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА.	83
<i>Коцюруба О.</i> БЮДЖЕТНЕ ПРАВО УКРАЇНИ ЗА ІСНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ: ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.	85
<i>Кульчицький В., Пристаи Л.</i> ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНА КОНСТИТУЦІЯ АВСТРІЇ 1849 РОКУ ТА КРАЙОВА КОНСТИТУЦІЯ ГАЛИЧИНИ 1850 РОКУ	87
<i>Липитчук О.</i> СОЦІОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ДОСВІД ПОЛЬСЬКИХ ВЧЕНИХ МІЖВОЄННОГО ПЕРІОДУ	88
<i>Мисяковський М.</i> СТАНОВЛЕННЯ ІНСТИТУТУ ПРОКУРАТУРИ В ГАЛИЧИНІ У СКЛАДІ АВСТРІЇ ТА АВСТРО-УГОРСЬКОЇ	91
<i>Моряк-Протопопова Х.</i> НАМІСНИК ГАЛИЧИНИ І ЙОГО ПОВНОВАЖЕННЯ	93
<i>Паславська О.</i> ПРИЧИНИ ТА СУТЬ КОНСТИТУЦІЙНОЇ КРИЗИ ПОЛЬЩІ (1921-1926 РР.)	96
<i>Попович О.</i> САМОВРЯДУВАННЯ ВІРМЕНСЬКОЇ ГРОМАДИ КАМ'ЯНЦЯ-ПОДІЛЬСЬКОГО (XIV–XVIII СТ.)	98
<i>Семків В., Блащак Л.</i> МІСЬКЕ ПРАВО В УКРАЇНІ: ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ	100
<i>Тищик Б.</i> ДО ПИТАННЯ ПРО УТВОРЕННЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ГОЛОВНОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ РАДИ (1944-1950 РР.)	102
<i>Ткаченко А.</i> ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ ЯК ФАКТОР ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ (НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ)	104
<i>Ясінська Л.</i> ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НОТАРІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОДИФІКАЦІЯХ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВА XVIII – ПЕРША ПОЛОВИНИ XIX СТ.	107
СЕКЦІЯ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИХ НАУК	
<i>Завгородня В.</i> ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНСТИТУЦІЙНИХ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРАВ ГРОМАДЯН У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ГЕНЕТИЧНО МОДИФІКОВАНИХ ОРГАНІЗМІВ І МАТЕРІАЛІВ.	109
<i>Левицька Г.</i> РОЛЬ І МІСЦЕ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ У ПОЛІТИЧНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ	111

*Лунь З.***ОФІЦІЙНЕ ТЛУМАЧЕННЯ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ
ЯК ГАРАНТІЯ ЇЇ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ..... 113***Наулік Н.***ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ
УПОВНОВАЖЕНОГО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПРАВ ЛЮДИНИ 115***Олесків І.***РОЛЬ ПАРЛАМЕНТУ У ДЕРЖАВОТВОРЧОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ..... 118***Сухонос В.***ЗМІНИ У КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОМУ СТАТУСІ ГЛАВИ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ
ВІДПОВІДНО ДО ПОЛІТИЧНОЇ РЕФОРМИ: ДЕРЖАВОТВОРЧИЙ КОНТЕКСТ..... 120***Тимошенко І.***РЕАЛІЗАЦІЯ ВИБОРЧИХ ПРАВ ГРОМАДЯН ТА ЇХ ЗАХИСТ ВИБОРЧИМИ КОМІСІЯМИ 123***Тихий В.***ПРОБЛЕМИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ ТА ПРЕДСТАВНИКІВ ВЛАДИ
ЗА ПОРУШЕННЯ ВИБОРЧИХ ПРАВ..... 126***Тодика Ю.***КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ДЕРЖАВИ І СУСПІЛЬСТВА 129***Чуб О.***ПРАВО НА СВОБОДУ ОБ'ЄДНАННЯ
В СИСТЕМІ ПОЛІТИЧНИХ ПРАВ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ..... 130***Чушенко В.***ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ 131***Янюк Н.***КОНСТИТУЦІЙНО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО: ПРОБЛЕМИ ПРЕДМЕТУ ПРАВОВОГО
РЕГУЛЮВАННЯ..... 133***Krzysztof Eckhardt***PRAWO DO OCHRONY ZDROWIA W ŚWIETLE WYBRANYCH ORZECZEŃ
POLSKIEGO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO..... 136****СЕКЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ТА ФІНАНСОВО-ПРАВОВИХ НАУК***Бреян Т.***ПОНЯТТЯ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА
СУБ'ЄКТА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН..... 139***Бринцева Л.***ЩОДО ДЕЯКИХ ТЕРМІНОЛОГІЧНИХ РОЗБІЖНОСТЕЙ У СФЕРІ
АДМІНІСТРАТИВНОГО ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ ПОДАТКОВИХ ОРГАНІВ..... 141***Демкова М.***СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ 143***Деркач А.***ФІНАНСУВАННЯ ПУБЛІЧНИХ ВИДАТКІВ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ:
ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ 146***Завальна Ж.***ВПЛИВ ГРОШОВОЇ СИСТЕМИ НА СУВЕРЕНІТЕТ ДЕРЖАВИ 147**